

İNTEGRATİF TIP DERGİSİ TURKISH JOURNAL OF INTEGRATIVE MEDICINE

REVIEW / DERLEME

Sedat Yıldız¹, Salih Ürper², Sevilay Eriş³

¹Eğirdir Kemik Eklem Hastalıkları Tedavi Ve Rehabilitasyon Hastanesi, Fiziksel Tıp Ve Rehabilitasyon, Isparta

²Özel İstanbul Hastanesi, Fiziksel Tıp Ve Rehabilitasyon, Van

³Özel Tarsus Medical Park Hastanesi, Fiziksel Tıp Ve Rehabilitasyon, Mersin

HOMEOPATİ VE İMMÜNOLOJİ

Özet

Homeopati uygulamalarının temeli, sağlıklı insanlarda ortaya çıkan farmakolojik etkilerin hasta olanlarla kıyaslandığı “Benzerlik Prensipleri”dir. Homeopatik uygulamaların yüksek dilüsyonlu preparatlarının, inflamasyon ve immünite üzerine etkileri gösterilmiştir. Bu derlemede, homeopatik ilaçların immünolojik hastalıklarda etkinliği ile ilgili bazı çalışmalar özetlenmiştir.

Integr Tıp Derg. 2013;1(2):32-37.

Anahtar kelimeler: Alerji, homeopati, immünoloji

HOMEOPATHY AND IMMUNOLOGY

Abstract

The foundation of homeopathic medicine is the 'Principle of Similarity', which reflects the inversion of pharmacological effects in healthy subjects as compared with sick ones. Effects of high dilutions of substances of homeopathic medicines has been showed on inflammation and immunity. In this review; the evidence-based research of the effectiveness of homeopathic medicines in immunologic disorders is summarized.

Turk J Integr Med. 2013;1(2):32-37.

Keywords: Allergy, homeopathy, immunology

Yıldız S, Ürper S, Eriş S. Homeopati ve immünoloji. Integr Tıp Derg. 2013;1(2):32-37.

Yazışma Adresi: Eğirdir Kemik Eklem Hastalıkları Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi, Isparta – Türkiye

E posta: dr_sedatyildiz@yahoo.com

Kabul/Yayın Tarihi: 28 Haziran 2013

GİRİŞ

Homeopati uygulamalarının temeli, sağlıklı insanlarda ortaya çıkan farmakolojik etkilerin hasta olanlarla kıyaslandığı benzerlik prensibidir. Bu yaygın tıbbi fenomenin doz-cevap ilişkisinin doğrusal olmaması, organizmanın farklı başlangıç patofizyolojik durumları ve ilaca cevabın farmakodinamikleri üzerinden tanımlanmış mekanizmaları mevcuttur. Homeopatik ilaçlar, doğal hastalık sürecini tetikleyen bilgiler yoluyla regülasyon sistemleri ile etkileşime girebilir. Regülasyon sistemlerinin düzenlenmesi hücre, doku ve nöroimmünoendokrin homeodinamikler üzerine iyileşme etkilerini tetikler. Literatürde tanımlanan bazı bulgular ile ilaçların ultra-düşük dozlarının veya yüksek dilüsyonlarının regülasyon sistemi üzerinde değişikliklere neden olduğu gösterilmiştir (1). Bu derlemede homeopatik ilaçların immün sistem üzerindeki etkileri ile ilgili mevcut literatür tartışılmıştır.

HOMEOPATİ VE İMMÜNOLOJİ

Naidoo ve Pellow'un randomize, plasebo kontrollü bir pilot çalışmasında cilt testi ile tespit edilmiş kedi alerjisi olan 30 yetişkinde Cat saliva 9cH and Histaminum 9cH formları 4 hafta ve günde 2 tablet olacak şekilde birlikte uygulamış; yapılan homeopatik uygulamanın kedi kaynaklı alerjenlere duyarlılığı azalttığı gösterilmiştir (2). Beş homeopatik kompleks preparatın ilerlemiş kanser hastalarında natural killer hücrelerin (NKC) fonksiyonel aktivitesi üzerine etkisinin değerlendirildiği bir çalışmada beş ilacın da NKC'lerin sitotoksik aktivitesini anlamlı olarak arttırdıkları; aktivitenin sırasıyla Ubichinon Compositum® > Glyoxal Compositum® > Katalysatoren® > Traumeel® > Coenzyme Compositum® şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre ilerlemiş kanser hastalarında test edilen preparatların adjuvan immünoterapi olarak uygulanabileceği sonucuna ulaşılmıştır (3). Hahnemann'ın yöntemleri ile üretilmiş Brezilya kaynaklı bir homeopatik preparat olan Canova'nın insan immün yetmezlik virüsü (HIV) ve edinilmiş immün yetmezlik sendromu (AIDS) olan hastalarda platelet morfolojisini stabilize ettiği bildirilmiştir. Aynı ilacın kanser türleri, kemik iliği, hematopoez, makrofaj ve monosit aktivasyonu üzerine etkileri gösterilmiştir (4).

Gripp-Heel, influenza ve common-cold başta olmak üzere solunum yollarının viral hastalıklarında yaygın olarak kullanılan bir homeopatik preparattır. Bu preparatın antiviral aktivitesi in vitro RNA ve DNA virüslerinde araştırılmıştır. İnsan herpes virüsü 1, insan adenovirüsü C serotip 5, influenza A virüsü, insan rhinovirüs B serotip 14 ve insan koksakivirüsü serotip A9 üzerinde doza bağlı antiviral aktivitesi gösterilmiştir. Aniviral

aktivitenin mekanizması belirsizliğini korumakla birlikte tip 1 interferon indüksiyonu olası açıklamalardan biridir (5).

Homeopatik prensiplere göre hazırlanan *Saussurea lappa* köklerinin lökosit fagositik aktivitesi, lenfosit transformasyonu ve mitojen ile indüklenen gamma interferon üzerine etkileri gösterilmiştir. *Saussurea lappa*'nın tüm test dilüsyonlarında (D4, D6, D8) doza bağlı olarak lökosit fagositoz aktivitesinin uyarıldığı, lenfosit proliferasyonunu inhibe ettiği bildirilmiştir. Artmış lökosit fagositik aktivite, kronik inflamatuvar doku yaralanmasında kendi antijenlerine karşı ortaya çıkan immün yanıt esnasında oluşan çözülebilir immün komplekslerin temizlenmesinde yardımcı olabilir. Diğer yandan, lenfosit proliferasyonu ve gamma interferonun inhibisyonu, muhtemel hücre aracılı sitokin yolağı ile immün aracılı inflamatuvar reaksiyonların baskılanmasına katkı sağlayabilir. Tanımlana yolaklar ile homeopatik preparatlar otoimmün ve kronik inflamatuvar hastalıkların tedavi desteğinde bir aday olarak değerlendirilebilir (6).

Sepia, *Tellurium*, *Sulphur* ve *Lycopodium* olmak üzere dört homeopatik ilacın üç farklı potensinden *Lycopodium* 1M, *Sulphur* 1M ve *Sepia* 30'un *Aspergillus niger* için maksimum inhibisyon zonunu oluşturduğu gösterilmiştir (7). *Guggisberg* ve arkadaşları, yüksek oranda dilüe edilen histaminin insan basofil degranülasyonu üzerinde kendilerinden önceki araştırmacılar tarafından öne sürülmüş olan anlamlı etkisinin kendi bulguları ile uyumlu olmadığını bildirmişlerdir (8). İnflamatuvar periodontal hastalığı olanlarda *Traumeel S* uygulamasının immün sistemi ve gingival kandaki granüositlerin fonksiyonel durumunu uyarıcı etkisi olduğu gösterilmiştir (9).

Kim ve arkadaşları, yaygın alerjenler (ağaç, çimen ve yabani otlar) ile hazırlanmış bir homeopatik ilacın etkisini araştırdıkları bir çalışmada 40 katılımcı ile 4 haftalık çift-kör klinik model oluşturmuşlar, alerjinin yaygın olarak görüldüğü Şubat-Mayıs ayları arasında homeopatik preparat ile plaseboyu karşılaştırmışlardır. Dört hafta sonunda homeopatik preparat grubunda alerjiye özgü semptomların azaldığı, yaşam kalitesinin arttığı ve herhangi bir yan etki gözlenmediği bildirilmiştir. Bu ön sonuçlar, alerjik rinit semptomlarının azaltılmasında homeopatik preparatların etkili olduğu şeklinde yorumlanmıştır (10). Polen alerjisi olanlarda *Betula* 30c preparatı literatürde tanımlanmış diğer homeopatik ilaçlardır (11).

Atropa belladonna ve *Echinacea angustifolia* inflamatuvar sürecin modülasyonu için kullanılmaktadır. Bu preparatların lökosit migrasyonu ve makrofaj aktivitesi üzerine etkilerinin incelendiği bir deneysel peritonit çalışmasında *A. belladonna* ve *E. Angustifolia*'nın peritoneal inflamatuvar reaksiyonları modüle ettiği ve lökositler üzerinde sitoprotektif etki ettiği gösterilmiştir (12).

Bireysel olarak planlanmış homeopatik ilaçların HIV enfeksiyonunda immün modülasyon etkisinin araştırıldığı bir çalışmada persistant generalize lenfadenopati hastalarında CD+ T lenfosit sayısında değişiklik olduğu ve homeopatik ilaçların özellikle semptomatik fazda bağışıklık durumunu olumlu etkilediği gösterilmiştir (13).

Hayvan çalışmalarında *Calendula officinalis*'in farklı virüs türleri üzerine immün modülasyon etkisi olduğu (14), bitkiler üzerinde yapılan çalışmalarda ise homeopatik arsenik trioksit'in virüs türlerine karşı direnci arttırdığı gösterilmiştir (15). Homeopatik ilaçların hayvan çalışmaları Bellavite ve arkadaşları tarafından özetlenmiştir (Tablo 1) (16).

Tablo 1. Homeopatik ilaçların hayvan çalışmaları (Bellavite et al. 2006) (16)

Hayvan	Model	Tedavi	Bulgu
Fare	İso-endopati	Düşük doz timik hormon ve interferon	İmmün stimülasyon
Fare	İsopati	Antijenlerin yüksek dilüsyonu	Spesifik sensitizasyon
Tavuk	İso-endopati	Peptit hormonların yüksek dilüsyonu	İmmün stimülasyon ve nöroendokrin regülasyon
Fare	İsopati	Silikanın yüksek dilüsyonu	Makrofaj stimülasyonu
Fare	İsopati	Silikanın yüksek dilüsyonu	Yara iyileşmesinin hızlanması
Fare	İsopati (nosode)	Enfeksiyon ajanının düşük doz ve yüksek dilüsyonu	Spesifik enfeksiyondan korunma
Fare	Benzerlik	<i>A.belladonna</i> ve <i>E.angustifolia</i> 'nın farklı dilüsyonları	Fagosit stimülasyonu
Fare	Benzerlik	<i>Podophyllum Cina 30</i> ve <i>Santoninum 30</i> 'un yüksek dilüsyonları	Enfeksiyon ajanlarından korunma
Fare	Benzerlik	<i>Thuya</i> , <i>Bryonia</i> , <i>Aconitum</i> , <i>Arsenicum</i> ve <i>Lachesis</i> 'in yüksek dilüsyonlu kompleks formülleri	İmmün stimülasyon ve tümörlerden korunma

Homeopati hekimleri yüzyıllardır seri olarak dilüe edilen enfeksiyon ajanlarının (nosodlar) bu enfeksiyonlardan korunmada etkili olduğunu kabul etmişlerdir. Tularemi nosodunun koruyucu etkisi olduğu ancak standart aşı kadar koruyucu olmadığı bildirilmiştir (17).

Homeopatik ilaçların temel immünolojik etkisinin dilüsyondan kaynaklandığı düşünülmektedir. Örneğin, primer kültürde reaktif izlenen lenfositler tetanoz toksoidi gibi optimal doz antijen ile sekonder kültürde aynı antijene reaktif olmaması ile sonuçlanmıştır (18). Tetanoz toksoid antijeni, primer kültürde sadece daha düşük ve suboptimal stimüle edici

dozlarda kullanıldığında bu lenfositlerde sekonder kültürde sekonder cevap uyarılabilmektedir (19).

Mevcut verilere karşın homeopati, alerji ve immünolojide kanıtlanmamış ve tartışmalı metot ve teoriler arasında gösterilmektedir (20). Başta alerji uzmanları olmak üzere bütün disiplinlerden hekimler, hastalarının yaygın olarak tamamlayıcı ve alternatif tıp sistemlerini kullandıklarını gözlemler. Alerjiler ve diğer bağışıklık sistemi hastalıklarının yüksek prevalansı dikkate alınarak homeopatik ilaçlar ile ilgili daha fazla kanıt düzeyi için çalışmalar yürütülmelidir (21).

Kaynaklar

1. Bellavite P, Ortolani R, Pontarollo F, Pitari G, Conforti A. Immunology and homeopathy. 5. The rationale of the 'Simile'. Evid Based Complement Alternat Med. 2007;4(2):149-63.
2. Naidoo P, Pellow J. A randomized placebo-controlled pilot study of Cat saliva 9cH and Histaminum 9cH in cat allergic adults. Homeopathy. 2013;102(2):123-9.
3. Toliopoulos IK, Simos Y, Bougiouklis D, Oikonomidis S. Stimulation of natural killer cells by homeopathic complexes: an in vitro and in vivo pilot study in advanced cancer patients. Cell Biochem Funct. 2013;31(8):713-8.
4. Smit E, Oberholzer HM, Pretorius E. A review of immunomodulators with reference to Canova. Homeopathy. 2009;98(3):169-76.
5. Glatthaar-Saalmüller B. In vitro evaluation of the antiviral effects of the homeopathic preparation Gripp-Heel on selected respiratory viruses. Can J Physiol Pharmacol. 2007;85(11):1084-90.
6. Sarwar A, Enbergs H. Effects of Saussurea lappa roots extract in ethanol on leukocyte phagocytic activity, lymphocyte proliferation and interferon-gamma (IFN-gamma). Pak J Pharm Sci. 2007;20(3):175-9.
7. Shrivastava JN, Kumar A, Bhatnagar VP. Aspergillus niger as a new allergic agent associated with bindis and its efficacy against homeopathic drugs. J Environ Biol. 2006;27(4):705-7.
8. Guggisberg AG, Baumgartner SM, Tschopp CM, Heusser P. Replication study concerning the effects of homeopathic dilutions of histamine on human basophil degranulation in vitro. Complement Ther Med. 2005;13(2):91-100.
9. Grudianov A, Bezrukova IV, Serebriakova LE, Aleksandrovskaja II. Study of local immunostimulating effect of the use of different pharmaceutical forms of the remedy Traumeel S in treatment of inflammatory parodontal diseases. Stomatologiya (Mosk). 2006;85(2):29-30.
10. Kim LS, Riedlinger JE, Baldwin CM, Hilli L, Khalsa SV, Messer SA, Waters RF. Treatment of seasonal allergic rhinitis using homeopathic preparation of common allergens in the southwest region of the US: a randomized, controlled clinical trial. Ann Pharmacother. 2005;39(4):617-24.

11. Aabel S, Laerum E, Dølvik S, Djupesland P. Is homeopathic 'immunotherapy' effective? A double-blind, placebo-controlled trial with the isopathic remedy *Betula 30c* for patients with birch pollen allergy. *Br Homeopath J.* 2000;89(4):161-8.
12. Pedalino CM, Perazzo FF, Carvalho JC, Martinho KS, Massoco Cde O, Bonamin LV. Effect of *Atropa belladonna* and *Echinacea angustifolia* in homeopathic dilution on experimental peritonitis. *Homeopathy.* 2004;93(4):193-8.
13. Rastogi DP, Singh VP, Singh V, Dey SK, Rao K. Homeopathy in HIV infection: a trial report of double-blind placebo controlled study. *Br Homeopath J.* 1999;88(2):49-57.
14. Barbour EK, Sagherian V, Talhouk S, Talhouk R, Farran MT, Sleiman FT, Harakeh S. Evaluation of homeopathy in broiler chickens exposed to live viral vaccines and administered *Calendula officinalis* extract. *Med Sci Monit.* 2004;10(8):BR281-5.
15. Betti L, Lazzarato L, Trebbi G, Brizzi M, Calzoni GL, Borghini F, Nani D. Effects of homeopathic arsenic on tobacco plant resistance to tobacco mosaic virus. Theoretical suggestions about system variability, based on a large experimental data set. *Homeopathy.* 2003;92(4):195-202.
16. Bellavite P, Ortolani R, Conforti A. Immunology and homeopathy. 3. Experimental studies on animal models. *Evid Based Complement Alternat Med.* 2006;3(2):171-86.
17. Jonas WB. Do homeopathic nosodes protect against infection? An experimental test. *Altern Ther Health Med.* 1999;5(5):36-40.
18. Dermatologic Drugs Advisory Committee. Open public hearing on NDA 18-662 Accutane (isotretinoin capsules). Rockville, Md: FDA Center for Drug Evaluation and Research; 1988. Transcript.
19. Dattner AM. Immunologic studies support homeopathic medicine. *Arch Dermatol.* 1997;133(2):244-5.
20. Shah R, Greenberger PA. Chapter 29: Unproved and controversial methods and theories in allergy-immunology. *Allergy Asthma Proc.* 2012;33 Suppl 1:S100-2.
21. Resnick ES, Bielory BP, Bielory L. Complementary therapy in allergic rhinitis. *Curr Allergy Asthma Rep.* 2008;8(2):118-25.